

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

לפני כבוד השופטת הדס פלד

התובעת: רוקי ספורט שיווק בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד גיל טואף
נגד

הנתבע: גבריאל וקנין

פסק דין

לפני תביעה על סך 50,000 ₪ בגין שני פרסומים אשר לטענת התובעת מהווים לשון הרע לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע" או "החוק").

רקע ותמצית טענות הצדדים

1. התובעת עוסקת בשיווק ומכירה של מוצרי ספורט, כושר ופנאי.
2. הנתבע הוא לקוח מזדמן של התובעת, אשר ביצע רכישה חד פעמית באמצעות אתר האינטרנט של התובעת המפורסם באתר "זאפ" המשמש כאתר להשוואת מחירים.
3. ביום 26.3.2019, הזמין הנתבע מהתובעת בריכה מתנפחת בעלות של 296 ₪. מספר ימים לאחר הרכישה, התקשר נציג התובעת ועדכן את הנתבע כי המוצר אינו קיים במלאי ושאל, אם הוא מעוניין להמתין עד לקבלת המשלוח. הנתבע השיב בחיוב. ביום 11.4.2019 שלח הנתבע הודעת דוא"ל לתובעת בבקשה לברר את סטטוס ההזמנה. ביום 18.4.2019, יצר נציג התובעת קשר עם הנתבע ושאל האם ההזמנה עדיין רלוונטית עבורו. לאחר שהנתבע השיב בחיוב, שלחה התובעת את המשלוח על חשבונה במשלוח מהיר, וההזמנה הגיעה ביום 22.4.2019.
4. כשלושה חודשים לאחר מכן, ביום 21.7.2019, פרסם הנתבע באתר האינטרנט "זאפ" חוות דעת שלילית על התובעת שנוסחה כדלקמן:
"ברכה INTEX 57190, הזמנתי ב26.3.19, לאחר מס' ימים התקשרו להודיע שיש במלאי רק בריכה אחת, פגומה, ולכן יתכן עיכוב, בסופו של דבר קיבלתי את הבריכה למעלה מחודש לאחר מכן. בפועל שלחו בריכה פגומה (אולי אותה אחת), עם חורים קרעים ופאצ'ים. לא להתקרב, יש מספיק חנויות בזאפ" (להלן: "הפרסום הראשון").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

5. ביום 22.7.2019, שלח מנהל התובעת לנתבע דוא"ל בדרישה להסיר את הפרסום, תוך שהבהיר כי אם לא יעשה כן, יתבע ע"י התובעת. הנתבע דחה את דרישת מנהל התובעת ובו ביום פרסם "פוסט" בעמוד העסקי של התובעת בפייסבוק כדלקמן:
"שירות גרוע, זמני אספקה ארוכים, מוצרים פגומים ובסוף גם מאיימים ☹" (להלן: **"הפרסום השני"**).
6. התובעת טוענת כי מדובר בפרסומים שקריים. נאמר לנתבע כי יחול עיכוב באספקה והנתבע הסכים להמתין. גם כשהמוצר הגיע, פנה אליו נציג התובעת ושאל האם הוא עדיין מעוניין במוצר והנתבע השיב בחיוב. המוצר שנשלח היה חדש וללא פגמים. הטענה כי המוצר פגום הועלתה לראשונה לאחר שלושה חודשים ולאחר שנעשה בו שימוש. הנתבע לא הביא את הברירה לבדיקת התובעת ולא שלח תמונות של הפגמים.
7. לעניין הפרסום השני טוענת התובעת כי הפרסום שיקרי, ומכיל קביעה כוללתית ונחרצת ביחס לשירות, זמני האספקה ומוצרי התובעת. כמו כן, מייחס לתובעת קונוטציה שלילית, הכרוכה בהטלת איומים.
8. לטענת התובעת, עיקר מכירותיה מבוצעות דרך רשת האינטרנט. הפרסומים פוגעים בשמה הטוב ובמוניטין שלה בכוונה לפגוע וגורמים לה לנזקים כלכליים. לטענתה בגין כל פרסום קמה לה עילת תביעה נפרדת לפי סעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע הקובע פיצוי ללא הוכחת נזק והסכום הנתבע הועמד על 50,000 ₪ לצורכי אגרה בלבד.
9. מנגד טוען הנתבע, כי מדובר בחוות דעת לגיטימית בדבר איכות המוצר, זמני ההגעה והם נועדו להזהיר לקוחות נוספים. לטענתו, הפרסומים חוסים במסגרת ההגנות המנויות בסעיפים 14 ו-15 (2), (3), (4) ו- (8) לחוק איסור לשון הרע.
10. הנתבע טוען כי פנה לתובעת לאחר קבלת המוצר, ביום 26.4.2019, וגילה שאין אחריות למוצר. לטענתו, התובעת מנסה להשתיק את מי שמפרסם חוות דעת שאינן מחמיאות לה, אינה לוקחת אחריות על מוצריה, ואף אינה מבררת את הטענות במטרה לטפל בהן. לטענתו מדובר בתביעת השתקה. כמו כן, התובעת השיבה לחוות הדעת שפרסם באתר "זאפ" וכתבה כי הגישה נגד הנתבע תביעה על סך 50,000 ₪. הנתבע צירף צילומים מאתר "זאפ" בהם ניתן לראות כי היו חוות דעת שהוסרו לבקשת גולשים. לטענתו מדובר בהתנהלות שיטתית של התובעת שהובילה להסרת חוות הדעת. כמו כן, חוות דעת שליליות שלא הוסרו, מעידות על תלונות של לקוחות נוספים. כמו כן, התובעת מפצירה בלקוחותיה לכתוב חוות דעת באתר "זאפ", אך בפועל מנסה לייצר מצג שווא של סביבה אוטופית ומדומה, בה היא נהנית אך ורק מחוות דעת חיוביות. לעניין העיכוב במשלוח טוען הנתבע,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

כי גם אם הסכים לעיכוב, אין זה סותר את העובדה לפיה היה עיכוב בפועל ממועד ביצוע ההזמנה.

11. להשלמת התמונה אציין, כי אף שהנתבע כופר בטענות התובעת, פנה והציע להסיר את התגובה (ראו עמ' 7 ש' 1-7). עת עמדה התובעת על פיצוי כספי לא הושגה פשרה בין הצדדים.

דיון והכרעה

12. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע קובע:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול-

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם במשרה ציבורית ואם במשרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או מקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, בשל מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;"

13. ברע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ, פ"ד סג(3) 664 (2010) (להלן: "עניין מור") קבע כב' המשנה לנשיאה א' ריבלין (כתוארו דאז), כי יש להחיל את חוק איסור לשון הרע "בשינויים המתחייבים" על המרחב הווירטואלי. עוד ציין כי ייתכן שלאור ההיבטים השונים הנוגעים למרחב הווירטואלי, טענת הנפגע תהפוך ל"זוטי דברים":

"אכן הזכות לשם טוב ולכבוד אינה מתאימת במרחב הווירטואלי ואין להסכין עם הילכדותה ברשת... יש לציין כי גם אם מתגברים על "מחסום האנונימיות" ומגיעים לשלב של הגשת תביעה נגד נתבע ידוע, שאלה היא האם ראוי להחיל את דיני לשון הרע הקיימים על פרסומים משמיצים באינטרנט (ראו למשל יובל קרניאל "אנונימיות ולשון הרע באינטרנט – בין חופש ביטוי להפקרות", פורסם באתר המכון הישראלי לדמוקרטיה). לטעמי, נדרשת הסדרה של הנושא, אך בהיעדר עדכון ראוי של דיני לשון הרע הקיימים מוטב להחילם "בשינויים המתחייבים" מאשר להניח קיומה של לאקונה. השינויים המתחייבים כוללים היבטים שונים של הפרסום באינטרנט, ובהם: המשקל המועט שניתן לעיתים קרובות להתבטאויות במסגרת תגובות בכלל, ובמסגרת תגובות אנונימיות בפרט; ריבוי התגובות באופן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

שלעיתים קרובות הפרסום המשמיץ "נבלע בהמון"; והנגישות של הנפגע-עצמו, ושל שוחרי טובתו, לאותם אתרים שבהם נעשה הפרסום הכולל לשון הרע, והיכולת לפרסם הכחשות ותגובות מתאימות ("התרופה לדיבור הפוגע – היא דיבור נוסף" – עניין בן גביר, פס' 17 לפסק-דין). כל אלה עשויים לעיתים תכופות לייתר את הצורך האמיתי בקיומה של תביעת לשון הרע, ואף להפוך את טענות הנפגע ל"זוטי דברים".

14. על מנת להכריע בתביעת לשון הרע, יש לבחון האם הפרסומים מהווים לשון הרע כמשמעותה בחוק לשון הרע, לפי משמעות הפרסומים בהקשרם האובייקטיבי ולפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר; במידה ואכן- האם עומדות לנתבעת ההגנות המנויות בחוק ומהו הסעד המתאים בנסיבות העניין [ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (פורסם בנבו, 4.8.2008)] פסקה 17 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה (להלן: "עניין נודלמן").

15. המבחן לפרשנות הפרסום לצורך בחינה האם יש בו כדי לבזות ולהשפיל אדם בעיני הבריות ובחינת השאלה האם הוא מהווה לשון הרע, הוא מבחן אובייקטיבי, דהיינו, הדרך בה נתפס הפרסום בעיני האדם הסביר ולא בעיני הסובייקטיביות של הנפגע מהפרסום [ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג (2) 333 (1989)] בע"א 10281/03 קורן נ' עמינדב, (פורסם בנבו, 12.12.2006) פסקה 15 קבע ביהמ"ש:

"פרשנות הפרסום תעשה בהינתן מכלול הדברים כל שיש לבחון את הביטוי השנוי במחלוקת הן לגופו, בפני עצמו, והן כחלק מהקונטקסט הכללי, על רקע יתר הדברים שנאמרו מפי המפרסם, שכן בחינת התמונה במלואה כפי שנתגלתה בפני הצופה או המאזין חיונית והכרחית".

16. לצורך גיבוש הקביעה, האם פרסום מהווה לשון הרע, אין חשיבות לשאלה האם הייתה למפרסם כוונה לפגוע אם לאו, ואין הכרח כי נפגע יושפל או יבוזה בפועל. די בכך שהפרסום היה עלול להביא לתוצאה שכזו [ראו רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.2006) (פסקה 6)].

17. במקרה דנן, אצא מתוך ההנחה, לפיה עלולים הפרסומים עלולים לפגוע במשלח ידה ועסקה של התובעת. לפיכך יש לבחון האם יש לנתבע ההגנות לפי חוק איסור לשון הרע.

18. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע מעגן את "הגנת אמת בפרסום" וזו לשונו:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

19. הגנת אמת בפרסום כוללת שני תנאים מצטברים: האחד, נוגע למידת אמיתות הפרסום המהווה לשון הרע. כאשר בהקשר זה נקבע כאמור בסיפא של הסעיף, כי ההגנה לא תישלל בשל העדר הוכחת "אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". השני, נוגע למידת העניין הציבורי שבאותו פרסום. הקביעה האם יש אמת בפרסום היא קביעה עובדתית המושתתת על ראיות ועדויות הצדדים, במסגרתה יש לבחון את תוכן הפרסום, אל מול המציאות העובדתית. לעומת זאת, שאלת קיומו של עניין ציבורי היא ערכית בעיקרה והיא מוכרעת על-ידי בית-המשפט בהתאם למדיניות השיפוטית (עניין נודלמן).

20. נטל הוכחת ההגנה של "אמת הפרסום" מוטל על המפרסם. **"נתבע או נאשם המבקש להסתמך על הגנת סעיף 14 חייב להוכיח את אמיתות הפרסום בדרכי ההוכחה הרגילות"** (שנהר, ע' 246).

21. אף פרסומים שאינם אמת, עשויים לזכות להגנה, מקום שבו הפרסום נעשה בתום לב לפי ס' 15(4) לחוק:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע, תהא זו הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב, באחת הנסיבות האלו:

- - -

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע, במידה שהם נתגלו באותה התנהגות."

22. קיימת הבחנה בפסיקה בין הבעת דעה לבין קביעת אמת עובדתית, כאשר זו הראשונה, טיטה לחסות תחת חופש הביטוי על מנת שלא לפגוע בשיח הלגיטימי. פרסום ייחשב כהבעת דעה, אם האדם הסביר יבין את האמור בו כהבעת דעתו של המפרסם, כאשר ההנחה היא שהקורא הסביר אינו מנתח ניתוח מדוקדק של כל אמרה ואמרה. הלכה פסוקה היא, כי על הטוען להבעת דעה להראות כי נתקיימה בדבריו הבחנה בין היסוד העובדתי לבין היסוד של הבעת דעה. ההבחנה בין עובדות לבין הבעת הדעה צריכה להיות ברורה [ראה ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך, סה(3) 369 (2012)].

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

23. מילות הפרסום יהיו נקודות מוצא בסיווגו של הפרסום כהבעת דעה או כעובדה. שימוש במילה "לדעתי", "לטעמי" או כל מילה העשויה להיפרש כמבטאת את דעתו האישית של המפרסם המביא אותה בפני הקוראים תיטה לחסות תחת הבעת דעה [ת"א (מחוזי ים) 1624/99 דן תיכון נ' צבא ההגנה לישראל – יחידת גלי צה"ל ואח' (פורסם בנבו, 04.09.2003)].
24. הבעת הדעה אמורה לשקף הליך מחשבתי סובייקטיבי ויכולה גם לתאר מצב אובייקטיבי ובלבד שתנוסח כדעה [ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נגד הוצאת עיתון הארץ בע"מ, פד"י לב(3) 337, 353 (1978)]. להבחנה בין פרסום של עובדות לבין פרסום של דעות ראו גם אורי שנהר, **לשון הרע**, בעמ' 309-310 (1997).
25. התובעת טוענת כי, הנתבע פרסם בחוות דעתו אמירה שאינה אמת, בנוגע לזמן האספקה ולא ציין כי הסכים לקבלת המוצר בעיכוב. בעדותו טען מנהל התובעת: "... **היא עדיין לא היתה במלאי והיתה אמורה להגיע בשבוע שבועיים הקרובים. הודעתי למזמין, התקשרתי אליו והודעתי לו שזה עדיין לא במלאי. זה היה יום או יומיים לאחר ההזמנה.**" (פרו' 6.1.2020, עמ' 1, שו' 14-16). בהמשך, שינה את גרסתו: "**הנתבע הזמין אצלי מוצר שהיה רשום לנו במחשב שיש רק אחד במלאי וכשהלכנו לראות, ראינו שהמוצר היה פגום והיה צורך להחזיר אותו לחברה כלומר ליבואן ולהזדכות עליו.**" (פרו' 30.5.2021, עמ' 9, שו' 3-5).
26. עניינו הרואות, התובעת לא גילתה לנתבע מהו המלאי הקיים. לעניין זה אציין, כי על עסקאות מכר מרחוק, חלה חובה בחוק שלא להטעות את הצרכן גם בכל הנוגע לכמות הטובין, כמצוות סעיף 2(א) (18) **לחוק הגנת הצרכן**, התשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הגנת הצרכן**"). כלומר, העוסק יכול בהחלט לומר שאין בידו מלאי כלל ושהוא לא חייב להחזיק במלאי. החשוב הוא שיגלה את המצב לצרכן לאשורו [ע"פ (מרכז) 16975-05-09 **בסט פור יו סחר אלקטרוני בע"מ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.2.2010)].
27. אפילו הסכים הנתבע להמתין למוצר לאחר שיחת הטלפון שהתקיימה בין הצדדים לאחר מספר ימים, אין זה אומר שהעיכוב באספקת המוצר לא התרחש בפועל. יצוין כי התובעת סיפקה את הברירה רק לאחר שהנתבע פנה אליה בדוא"ל ביום 11.4.2019 והברירה הגיעה אליו ביום 22.4.2019. כלומר כחודש לאחר ביצוע ההזמנה המקורית. לאור האמור, אני קובעת שלנתבע עומדת הגנת "אמת דיברתי" ברכיב זה של הפרסום הראשון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

28. לעניין הפרסום **"בריתה פגומה"** **"עם חורים, קרעים ופאצ'ים"**, הציג הנתבע תמונות של הבריתה (נספחים 1ד"ו-1ה"ו לתצהיר הנתבע). לטענתו, התקשר לתובעת לאחר שגילה כי הבריתה שקיבל פגומה והתובעת התנערה מאחריות ושלחה אותו לבדוק באתר, שם גילה כי ה"אחריות לקבלת מוצר היא בקבלתו". כלומר, אין אחריות למוצר. התובעת חלקה על כך שהנתבע התקשר אליה בעניין זה, אך לא הכחישה כי אין אחריות למוצר לאחר קבלתו:

"ב"כ התובעת: המילים האלה אכן רשומות, הכוונה אחריות

לתקינות המוצר בקבלתו, אין מחלוקת על זה." (פר' 30.5.2021

בעמ' 12 ש' 17)

29. ביחס לבריתה הפגומה שנותרה במלאי, התנסח הנתבע במילים **"(אולי אותה אחת)"**. בעיני האדם הסביר מדובר בהבעת דעה או בהשערה, אך וודאי שלא מתפרש כקביעת עובדה, בטח שלא ניתן לקבוע עובדה בעת שימוש במילה **"אולי"**. מאחר שניהל שיחה בה נאמר לו כי ישנה רק בריחה אחת במלאי והיא בריחה פגומה ולאחר שקיבל לטענתו בריחה פגומה שיער הנתבע כי מדובר באותה בריחה. כאמור, לא משתמעת מאמירה זו קביעת עובדה אלא לכל היותר השערה של הנתבע שכך היה.

30. מנהל התובעת טען בתצהירו כי הבריתה שנשלחה לתובע במשלוח מהיר, היא בריחה חדשה, שהגיעה ישירות מהיצרן בחו"ל (סעיף 11 לתצהיר). בסעיף 5 לתצהירו, טען מנהל התובעת כי במועד ההזמנה הבריתה לא היתה קיימת במלאי, שכן משלוח הבריות מחו"ל התעכב. הימנעות התובעת מהצגת תעודת המשלוח פועלת לחובתה שהרי מעמידים בעל דין בחזקתו שלא ימנע מבית המשפט ראייה כשהיא לטובתו.

31. בסיפת הפרסום הראשון הנתבע משתמש במילים **"לא להתקרב, יש מספיק חנויות בזאפ"** מדובר בהבעת דעה סובייקטיבית שנבעה מהאופן שבו טופלה תלונתו הצרכנית על ידי התובעת.

32. הפרסום הראשון פורסם באתר **"זאפ"** במיקום המיועד לחוות דעת צרכנים. הפרסום השני פורסם בעמוד הפייסבוק של התובעת בחלק המיועד לביקורות והמלצות. לתובעת אפשרות להתייחס לביקורות ולפרסם את תגובתה באותו מקום. זו הדרך להביא בפני הצרכנים את עמדות שני הצדדים. אלה יוכלו לשקול ולכלכל את צעדיהם כשכל העמדות פרושות בפניהם. התובעת אף הגיבה לפרסום הראשון, פרשה את משנתה, הציגה את עמדתה, תיארה את השתלשלות האירועים מצדה וציינה כי הגישה תביעה כנגד הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

33. קיימת חשיבות להחלפת מידע חופשית וביקורת צרכנית, בייחוד במקומות המיועדים לכך. ביקורות צרכניות נועדו להעביר חוויות שירות וקניה של צרכנים מול בתי עסק. האדם הסביר מבין, כי מדובר בחווית שירות ספציפית של המפרסם.

34. ככלל, אני סבורה שלא כל ביקורת צרכנית שלילית תגיע לכדי "לשון הרע" ורק במקרים בהם הביקורת חורגת מהסביר בנסיבות העניין, ראוי לבחון האם היא מגיעה לכדי לשון הרע. כלומר, יש להטות את נקודת האזון בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב בכל הנוגע לביקורות צרכניות לעברו של חופש הביטוי [וראו לעניין זה בת"א 39830-09-17 נועה דרוקר נ' יואב אליאסי (פורסם בנבו, 4.8.2020), תא"מ 4620-09-18 ערן זיו נ' בר דניאל (פורסם בנבו, 12.1.2020), ת"ק 66003-03-19 מאור אנקרי נ' מיטל מורנו (פורסם בנבו, 24.7.2019), ת"א 57398-11-16 סולו איטליה בע"מ ואח' נ' בוטגה (פורסם בנבו, 12.1.2020), ת"ק (ראשל"צ) 10799-12-10 לימור גאון (בת"ק 11 11 54057) נ' חיוך ראשון נוה דקלים בע"מ (פורסם בנבו, 15.1.2012)].

35. הפרסום השני פורסם לאחר שהנתבע קיבל הודעת דוא"ל מהתובעת (נספח "ב" לכתב התביעה):

"שלום גבריאל וקנין,

שלום לך

ראיתי את חוות הדעת השקרית שלך בזאפ!!!

האחרון שעשה דבר כזה קיבלת תביעה והפסיד 13500 ש"ח. אני מבקש ממך לצור קשר עם החנות ובמקביל להסיר את חוות הדעת ששלחת לזאפ. כך בחשבון שאם עד סוף היום לא תצור קשר ולא תסיר את חוות הדעת השיקרית שלך מזאפ. אנחנו נתבע אותך והעניין יעלה לך הרבה כסף. כי על שקרים ושיימינג בית משפט מעניש. ראה הוזהרת.

אהוד"

36. הנתבע טוען כי מדובר בתביעת השתקה. מסוג התביעות בהן משתמשים ארגונים יחידים בעלי כוח או ממון כדי להשתיק ביקורת או מאבק ציבורי הפוגע בהם. תביעות אלה פוגעות פגיעה קשה בחופש הביטוי בהליך דמוקרטי באמצעות יצירת "אפקט מצנן" כלפי השתתפות בשיח הציבורי (שחר טל, אימת הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל, משפטים מה 515, 516 (2016)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

37. דוקטרינת תביעות ההשתקה טרם התקבלה במשפט הישראלי. התייחסה לכך כב' השו' ברק ארז ברע"א 1239/19 יואל שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ (פורסם בנבו, 8.1.2020) (להלן: "עניין שאול"):

"הנושא של תביעות השתקה טרם נדון בהרחבה בפסיקתנו, וזאת בהשוואה לדוקטרינה המפותחת בעניין זה במשפט האמריקאי... עם זאת, קיימת הכרה בכך שמאפיינים מסוימים של תביעה – כגון פערי כוחות בין הצדדים, עילת תביעה חסרת יסוד או גבולית, סכום תביעה מופרך ותקיפת פרסומים שיש בהם עניין ציבורי או שנוגעים לאינטרס ציבורי – עשויים לעורר את החשש כי מדובר בתביעה שהוגשה בעיקרה למטרה לא ראויה של השתקת התבטאות לגיטימית, ולא ממניע של רצון לקבל תרופה בגין פגיעה... כל הרחבה של גבולות דיני הדיבה צריכה להיעשות תוך מודעות ורגישות גם לסוגיה זו."

38. בעניין שאול, פורטו מאפייני תביעות השתקה כדלקמן: א. פערי כוחות בין הצדדים. ב. עילת תביעה חסרת יסוד או גבולית. ג. סכום תביעה מופרך. ד. תקיפת פרסומים שיש בהם עניין ציבורי או שנוגעים לאינטרס ציבורי.

39. למרות שהדוקטרינה טרם אומצה במשפט הישראלי. נקבע בבית המשפט העליון כי על בית המשפט לתת את הדעת למקרים שיש בהם מאפיינים של תביעות מסוג זה, וראו לעניין זה דברי כב' השו' ברק ארז בע"א 7426/14 פלונית נ' אורי דניאל (פורסם בנבו, 14.3.2016):

"... חשוב שבית המשפט ייתן את דעתו, בכל מקרה ומקרה לפי נסיבותיו, לשאלה האם תביעת לשון הרע שבפניו היא תביעה שמטרתה היא אך הגנה על השם הטוב או גם אמצעי להרתעה ולהפחדה מצדו של מי שיש לו נגישות עדיפה למשאבי משפט... אכן, השימוש בכלי זה ידוע במיוחד בכל הנוגע להרתעת אנשים מפני מתיחת ביקורת על אנשי ציבור או תאגידים עסקיים."

40. סכום התביעה שעמד על סך 143,000 ₪ (פסקה 20 לכתב התביעה) וצומצם לצורכי אגרה לסך של 50,000 ₪, אינו סכום זניח לאדם מן הישוב. גם האינטרס הציבורי הוא בחופש הבעת דעות לגיטימי במרחב הצרכני. בהודעת הדוא"ל ששלחה התובעת לנתבע ציינה התובעת ציינה כעובדה, שכבר זכתה בתביעה בסכום כסף לא מבוטל בסך של 13,500 ₪. אולם מנהל התובעת הודה בחקירתו הנגדית כי לא הוגשה כל תביעה:

"ש.תבעת את הלקוחות האלה?"

ת. לא תבעתי אף אחד... (פר' 30.5.2021, בעמ' 10, שו' 6-7).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיווק בע"מ נ' וקנין

41. אין לאפשר לצד חזק להפוך את בית המשפט לכלי אסטרטגי לצורך יצירת לחץ על צרכנים לחזור בהם מביקורות צרכניות לגיטימיות, רק בשל חוסר יכולת לממן הגנה משפטית נגד תביעה בסכומים משמעותיים עבור אדם מן היישוב [ראה גם בת"א (ת"א) 18029-02-11 אור - סיטי נדל"ן בע"מ נ' דן טבקמן (פורסם בנבו, 7.7.2011)].

42. בענייננו, הפרסום השני פורסם לאחר שהנתבע קיבל את הדוא"ל מהתובעת. הפרסום נעשה בסמוך לקבלת הדוא"ל וניכר כי הוא מהווה תגובה אמוציונלית ורגעית לתחושות שחש הנתבע בעקבות קבלת הדוא"ל. השימוש במילים "שירות גרוע" מהווה הבעת דעה סובייקטיבית של הנתבע שנבעה מהאופן שבו טופלה תלונתו הצרכנית על ידי התובעת.

43. הביקורת הצרכנית שמובעת בפרסום השני היא כללית. ברם, דווקא בגלל היותה ביקורת כללית וכוללנית, חומרתה ועוצמתה נחלשות בעיני האדם הסביר, שכן היא אינה מתייחסת לאירוע מסוים או למוצר מסוים, ולכן האדם הסביר – הצרכן הסביר, יתייחס אליה בביקורתיות.

44. כאמור, ההכרה במרחב האינטרנט כאמצעי דמוקרטי וצרכני להבעת דעות וביקורות מחייבת גישה מרוככת לפרסומים מסוג הפרסומים דנן (ראה בעניין מור). אני סבורה שלא כל "לשון הרע" ברשת האינטרנט צריכה למצוא את דרכה בתביעה שמוגשת לבית המשפט. ישנם מקרים שנכון לקבוע כי מדובר ב"זוטי דברים". לאור קביעתי כי לנתבע קמו ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, הדיון בשאלה לכאורה מתייתר, אך ראיתי להעיר בנושא.

45. סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע מחיל את סעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]. וראו לעניין זה את דברי כב' השו' טירקל בדנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, רעננה נ' הורוויץ, פ"ד נח(6) 289 (2004):

"כלל עתיק יומין הוא שאין דרכו של בית-המשפט לעסוק בעניינים זעירים וקלי ערך, עניינים של מה בכך, "זוטי דברים" (כמו שנאמר. ('de minimis non curat lex' כך אין דרכו לעסוק גם בפגיעה מזערית בזכות. כלל זה מקובל בשיטות משפט רבות, וגם בשיטתנו חולש הוא על תחומי משפט שונים, בין מכוח הוראה מפורשת בחוק ובין מכוח הפסיקה..."

46. המבחן הוא האם אדם סביר לא היה מביא את העניין לבית משפט [עמוס הרמן, דיני נזיקין (מהד' 2, 2020)]. לטעמי, המבחן מתקיים במקרה דנן. לאור האמור, לחלופין ומבלי לגרוע מההגנות החלות בענייננו, מדובר ב"זוטי דברים" והמשקל שאדם סביר נותן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58709-07-19 רוקי ספורט שיוק בע"מ נ' וקנין

לביקורת צרכנית שלילית אחת מבין שלל ביקורות, שנכתבה במקום המיועד לביקורות, הוא נמוך באופן יחסי.

47. לבסוף, אציין כי הנתבע פנה לתובעת והציע להסיר את התגובה על מנת לייתר את ההליך המשפטי (פרו' 10.9.2020 בעמ' 7 שו' 1-10).

48. העולה מהמקובץ, התביעה נדחית. בהתחשב בכך שהנתבע ייצג את עצמו, נדרש להכין כתב הגנה, תצהיר עדות ראשית ולהתייצב ל-3 דיונים, תישא התובעת בהוצאותיו בסך 2500 ש"ח בתוך 30 ימים. סכום זה ככל שלא ישולם במועדו ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד מתן פסק הדין ועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ל' סיוון תשפ"א, 10 יוני 2021, בהעדר הצדדים.

הדס פלד, שופטת

